

Η κρίση ως ευκαιρία: Επενδύσεις στην Ελλάδα σήμερα

Κυρίες και Κύριοι,

Με ιδιαίτερη χαρά συμμετέχω στη σημερινή, άκρως ενδιαφέρουσα εκδήλωση.

Έχουμε τονίσει πολλές φορές – και δεν θα κουραστούμε να επαναλαμβάνουμε – ότι η έξοδος από την κρίση που βιώνουμε, προϋποθέτει την επιστροφή της ελληνικής οικονομίας σε τροχιά ανάπτυξης.

Γιατί όσο η ύφεση συνεχίζεται, οι δημοσιονομικοί στόχοι θα παραμένουν ανέφικτοι, ανατροφοδοτώντας το έλλειμμα και το χρέος. Ανέφικτη, βεβαίως, θα παραμένει και η πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, οι οποίες αμφισβητούν όλο και εντονότερα τις προοπτικές ανάκαμψης της οικονομίας μας.

Ο μόνος τρόπος για να σπάσει αυτός ο φαύλος κύκλος είναι η δημιουργία πρόσθετων ρυθμών ανάπτυξης, με αιχμή και κινητήριο δύναμη τον ιδιωτικό τομέα. Η Ελλάδα χρειάζεται άμεσα νέες εγχώριες και ξένες επενδύσεις. Χρειάζεται νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, οι οποίες θα τονώσουν την απασχόληση, θα αναθερμάνουν την αγορά, θα κινητοποιήσουν τον ανταγωνισμό και θα συνεισφέρουν στα έσοδα του κράτους.

Επενδυτικές ευκαιρίες υπήρχαν και υπάρχουν, παρά την κρίση. Αυτό που έλειπε και λείπει, είναι το κατάλληλο περιβάλλον για μπορέσουν να αξιοποιηθούν και να παράγουν καρπούς. Ένα περιβάλλον σταθερό, υγιές, με ξεκάθαρους κανόνες, με κίνητρα που ενθαρρύνουν την ανάληψη πρωτοβουλιών.

Δυστυχώς, οι συνθήκες στη χώρα μας απέχουν πολύ από αυτές τις προδιαγραφές. Και με ανησυχία διαπιστώνουμε ότι αντί να βελτιώνονται, χειροτερεύουν χρόνο με το χρόνο.

Δεν είναι τυχαίο ότι, σύμφωνα με την ετήσια έρευνα Doing Business της Παγκόσμιας Τράπεζας, η Ελλάδα κατατάσσεται για το 2011 στην 109^η θέση μεταξύ 183 χωρών, υποχωρώντας μάλιστα κατά 12 θέσεις σε σύγκριση με πέρσι. Χώρες όπως το Μπανγκλαντές και η Αιθιοπία αποδεικνύονται πιο φιλικές και ελκυστικές για την επιχειρηματική δραστηριότητα και τα επενδυτικά κεφάλαια.

Οι παράγοντες που υποβαθμίζουν το επενδυτικό περιβάλλον στην Ελλάδα έχουν βαθιές ρίζες. Πολλοί από αυτούς οφείλονται σε εγγενείς αδυναμίες στη λειτουργία του κράτους και της δημόσιας διοίκησης. Ακόμη περισσότεροι όμως, σχετίζονται με μια εχθρική προς την επιχειρηματικότητα κουλτούρα, η οποία καλλιεργείται εδώ και δεκαετίες στην ελληνική κοινωνία.

Θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ συγκεκριμένα στους κυριότερους από αυτούς τους παράγοντες.

Πρώτον, στην έλλειψη μιας σταθερής και ευνοϊκής για την επιχειρηματικότητα φορολογικής πολιτικής.

Όσους αναπτυξιακούς νόμους κι αν εφαρμόσουμε, δεν μπορούμε να ελπίζουμε στην προσέλκυση επενδυτών όταν οι νέες επιχειρήσεις θα καλούνται να πληρώσουν 4 φορές υψηλότερους φόρους, σε σύγκριση με γειτονικές χώρες. Στη Βουλγαρία η φορολόγηση είναι στο 10%, ενώ στην Τουρκία είναι μηδαμινή για τα πρώτα χρόνια της επένδυσης.

Πέρα όμως από το ύψος της φορολογίας, υπάρχει και το πρόβλημα της περιπλοκότητας. Ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων, όπως είναι σήμερα, αυξάνει το κόστος και την αβεβαιότητα για τις επιχειρήσεις και βεβαίως ενισχύει τα φαινόμενα διαφθοράς. Είναι χαρακτηριστικό

ότι, ενώ σε άλλες χώρες η φορολογική νομοθεσία συνοψίζεται σε 20-30 σελίδες, στην Ελλάδα έχουμε τόμους και χιλιάδες σελίδες, εξαιτίας των συνεχών αλλαγών, προσθηκών και τροποποιήσεων.

Δεύτερος παράγοντας είναι η έλλειψη ενός σύγχρονου θεσμικού περιβάλλοντος, με απλές διαδικασίες και σαφείς κανόνες.

Σύμφωνα με την έρευνα Doing Business, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 149^η θέση παγκοσμίως, όσον αφορά την έναρξη μιας επιχείρησης, αφού μέχρι σήμερα απαιτούνται συνολικά 15 διαδικασίες. Περισσότερες έχουν μόνο η Βενεζουέλα, η Ουγκάντα και η Ισημερινή Γουινέα. Ο νόμος για τη λειτουργία του ΓΕΜΗ και των one-stop-shops, άρχισε μόλις να εφαρμόζεται.

Το Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο και τα Ειδικά Πλαίσια για τον Τουρισμό, τη Βιομηχανία και τις ΑΠΕ παραμένουν ανεφάρμοστα. Το Κτηματολόγιο έχει μείνει στη μέση και βεβαίως δεν υπάρχει δασολόγιο. Έτσι, δημιουργούνται καθυστερήσεις στις διαδικασίες αδειοδότησης και κυρίως επικρατεί ανασφάλεια δικαίου, που αποτρέπει τις νέες επενδύσεις.

Κανένας σοβαρός επενδυτής δεν αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, χωρίς να ξέρει εκ των προτέρων που και πως μπορεί να δραστηριοποιηθεί. Κανένας σοβαρός επενδυτής δεν είναι διατεθειμένος να εμπλακεί σε περιπέτειες με τη δικαιοσύνη, ούτε σε συναλλαγές με κάθε είδους παράγοντες, που εκμεταλλεύονται το καθεστώς ασάφειας.

Τρίτος παράγοντας είναι το έλλειμμα ανταγωνισμού και οι περιορισμοί σε κρίσιμες αγορές και κλάδους. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται ανάμεσα στις αυστηρότερα ρυθμιζόμενες αγορές μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ. Η απελευθέρωση των αγορών στην ενέργεια, συζητιέται εδώ και χρόνια, χωρίς να ολοκληρώνεται. Η απελευθέρωση στις οδικές εμπορευματικές μεταφορές, που ισχύει εδώ και χρόνια στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, στην Ελλάδα έγινε προσχηματικά. Το ίδιο και η απελευθέρωση των κλειστών επαγγελματιών, που επιχειρήθηκε πρόσφατα, με κύριο χαρακτηριστικό την προχειρότητα.

Οι περιορισμοί στραγγαλίζουν τον ανταγωνισμό σε σημαντικές αγορές, όπως η παρασκευή και διάθεση άρτου, η λειτουργία των πρατηρίων υγρών καυσίμων, ο ελλιμενισμός κρουαζιερόπλοιων και άλλες. Και βεβαίως, παραμένει στα χαρτιά η διαμόρφωση ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ κρατικών και ιδιωτικών επιχειρήσεων, ενώ εξακολουθούν να συντηρούνται ζημιογόνες και αναποτελεσματικές ΔΕΚΟ.

Τέταρτο σημείο, η άκαμπτη και μη ανταγωνιστική αγορά εργασίας. Η Ελλάδα βρίσκεται σήμερα στη δεύτερη θέση μεταξύ των χωρών – μελών του ΟΟΣΑ, με τις υψηλότερες εργοδοτικές εισφορές. Το γεγονός αυτό, πέραν του ότι λειτουργεί αποτρεπτικά για τις επενδύσεις, αποθαρρύνει γενικότερα τις προσλήψεις και εμποδίζει την είσοδο των νέων ανθρώπων στην αγορά εργασίας.

Πέμπτο, είναι η έλλειψη σοβαρών αναπτυξιακών και επενδυτικών εργαλείων. Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ήταν μειωμένο κατά το ένα τρίτο, το 2010. Οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα έχουν παγώσει. Η εφαρμογή του νέου Επενδυτικού Νόμου καρκινοβατεί εδώ και πολλούς μήνες. Το ΕΣΠΑ υλοποιείται με ρυθμούς χελώνας και τα χρηματοδοτικά εργαλεία έχουν βαλτώσει.

Ένας έκτος παράγοντας, που επιδρά και σε όλα τα προηγούμενα, είναι το τεράστιο έλλειμμα αποτελεσματικότητας στη δημόσια διοίκηση. Η γραφειοκρατία, η κωλυσιεργία και η διαφθορά είναι οι αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπίσουμε οριστικά, αν θέλουμε να μιλάμε σοβαρά για επενδύσεις σε αυτή τη χώρα.

Τελευταίο, αλλά εξίσου σημαντικό πρόβλημα, είναι η αρνητική νοοτροπία απέναντι στις επενδύσεις. Εδώ και χρόνια, ακόμα και η λέξη επένδυση αποτελεί «κόκκινο πανί» για ορισμένους, οι οποίοι επιμένουν να ταυτίζουν την επιχειρηματικότητα με το άνομο κέρδος και την εκμετάλλευση. Δυστυχώς, αυτές οι ιδεοληψίες έχουν φτάσει να διαμορφώνουν σε μεγάλο βαθμό, τόσο τον πολιτικό λόγο όσο και τις πολιτικές αποφάσεις που λαμβάνονται στη χώρα μας. Και πιστεύω πραγματικά ότι όσες διαδικασίες fast track κι αν εφαρμόσουμε, το αποτέλεσμα θα είναι φτωχό, όσο συνεχίζουμε ως χώρα να θεωρούμε κάθε επενδυτή δυνητικό εχθρό της κοινωνίας.

Κυρίες και κύριοι,

Όλοι οι παραπάνω παράγοντες επιδρούν εδώ και δεκαετίες αρνητικά στο επενδυτικό περιβάλλον της χώρας μας και εμποδίζουν κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια, από την πλευρά του ιδιωτικού τομέα.

Λύσεις υπάρχουν, αλλά δεν εφαρμόζονται. Όχι τουλάχιστον στο βαθμό και με την αποτελεσματικότητα που χρειάζεται. Όλες οι πρόσφατες κυβερνήσεις διακήρυξαν ως στόχο τους την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας και την προσέλκυση νέων επενδύσεων. Πέρα όμως από κάποιες άτολμες ή ημιτελείς προσπάθειες, δεν είδαμε δυστυχώς καμία ριζική μεταρρύθμιση για τη δημιουργία των προϋποθέσεων που απαιτεί ένας τέτοιος στόχος.

Σήμερα, όμως, τα περιθώρια έχουν στενέψει δραματικά. Εάν η χώρα μας δεν βγει σύντομα από την ύφεση, η προσπάθεια των τελευταίων μηνών κινδυνεύει να καταρρεύσει. Είναι καιρός λοιπόν να προχωρήσουμε άμεσα στην αναβάθμιση του επιχειρηματικού και επενδυτικού περιβάλλοντος της χώρας.

Οι θέσεις και οι προτάσεις του ΕΒΕΑ είναι συγκεκριμένες, σαφείς και ρεαλιστικές. Θα μου επιτρέψετε να αναφέρω τις κυριότερες.

- Θέσπιση χαμηλού βασικού συντελεστή εταιρικού φόρου στο 15% και διατήρησή του τουλάχιστον για μια πενταετία.
- Κατάργηση της εισφοράς 0,6% επί των καταναλωτικών και επιχειρηματικών δανείων και 0,12% επί των στεγαστικών δανείων.
- Μείωση και απλούστευση της φορολογίας ακινήτων
- Απαλλαγή για το σύνολο της αξίας των ακινήτων και των κτισμάτων, που ιδιοχρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Καθιέρωση ρήτρας άπρακτων προθεσμιών για πιστοποιητικά από δημόσιες υπηρεσίες
- Ολοκλήρωση της εξαγγελθείσας αναθεώρησης του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό
- Θεσμοθέτηση Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον παράκτιο χώρο και τους ορεινούς όγκους
- Εκπόνηση δασολογίου και της Β' Φάσης του Κτηματολογίου
- Κατάργηση του ειδικού περιοριστικού καθεστώτος για την εγκατάσταση και τον εκσυγχρονισμό βιομηχανιών και αποθηκών στο Νομό Αττικής.

- Θεσμοθέτηση Νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αττικής και εναρμόνιση των Περιφερειακών Χωροταξικών με τον Εθνικό Χωροταξικό Σχεδιασμό και τα Ειδικά Πλαίσια.
- Θεσμοθέτηση προδιαγραφών Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και outsourcing του ελέγχου σε ιδιωτικές εταιρείες, μετά από κατάλληλη πιστοποίηση.
- Αποτελεσματική αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, με διαφάνεια και αξιοποίηση σύγχρονης τεχνολογίας.
- Απελευθέρωση των κλειστών αγορών, ειδικά στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και της εφοδιαστικής αλυσίδας.
- Απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων και κατάργηση της υποχρεωτικής αμοιβής.
- Άρση των περιορισμών σε μια σειρά από κρίσιμες αγορές και κλάδους
- Επιτάχυνση της υλοποίησης του ΕΣΠΑ
- Ενεργοποίηση των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα
- Υλοποίηση μεγάλων αναπτυξιακών έργων, όπως: Επέκταση της Αττικής Οδού, αξιοποίηση Ελληνικού, διπλή ανάπλαση Βοτανικός – Γήπεδο Αλεξάνδρας, επέκταση ΜΕΤΡΟ και συγχρηματοδοτούμενοι οδικοί άξονες.
- Συρρίκνωση του Δημόσιου Τομέα, με ιδιωτικοποίηση ή κλείσιμο κρατικών επιχειρήσεων και ζημιολόγων ΔΕΚΟ. Το κράτος πρέπει επιτέλους να πάψει να παριστάνει τον επιχειρηματία και να φροντίσει να ασκήσει αποτελεσματικά το ρυθμιστικό του ρόλο.

Κυρίες και Κύριοι,

Το κόστος για την υλοποίηση όλων αυτών των προτάσεων δεν είναι οικονομικό, αλλά αποκλειστικά σχεδόν πολιτικό. Αυτό που λείπει σήμερα, αυτό που λείπει τις τελευταίες δεκαετίες, είναι η πολιτική βούληση από την πλευρά των κυβερνώντων μας.

Σήμερα όμως, είναι καιρός να αποφασίσουμε επιτέλους, ως χώρα και ως κοινωνία, τι θέλουμε.

Θέλουμε ένα κράτος αργό ή εχθρό των επενδύσεων;

Θέλουμε μια οικονομία βιώσιμη και δυναμική ή μια οικονομία εξαρτημένη για πάντα από δανεικά και δανειστές; Θέλουμε νέες θέσεις εργασίας και ευκαιρίες για τους νέους ανθρώπους, ή ανεργία και αδιέξοδα;

Για πόσο καιρό θα συνεχίσουμε να ταυτίζουμε το κοινωνικό συμφέρον, με τα συμφέροντα ορισμένων συντεχνιών και τα «κεκτημένα» ολίγων προνομιούχων;

Ως πότε θα σπαταλάμε ευκαιρίες, πλεονεκτήματα και ικανότητες, στο βωμό μιας ξεπερασμένης ιδεολογίας κατά της επιχειρηματικότητας;

Τις απαντήσεις σε όλα αυτά, δεν θα μας τις δώσει κανένα Μνημόνιο και καμία Τρόικα. Η ευθύνη για το αύριο της οικονομίας και της χώρας μας, ανήκει σε μας. Στην πολιτεία, στην

κυβέρνηση, στα κόμματα, στις επιχειρήσεις, στην κοινωνία. Ας αναλάβει λοιπόν ο καθένας το μερίδιο που του αναλογεί.

Σας ευχαριστώ